

Vurdering av naturmangfold i tilknytning til tilleggsareal til reguleringsplan i Enebakk kommune — Gran NY2

Ole J. Lønnve

Vurdering av naturmangfold i tilknytning til tilleggsareal til reguleringsplan i Enebakk kommune — Gran NY2

Forfattere: Ole J. Lønnve

Publisert: 18.11.2021

Antall sider: 16 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Bulk Park Enebakk AS

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Lønnve, O. J. 2021. Vurdering av naturmangfold i tilknytning til tilleggsareal til reguleringsplan i Enebakk kommune — Gran NY2. Biofokus-rapport 2021-032. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Partier fra tilleggsarealet / Kuleivåsen, høyspentanlegg / Bindingsvannet / Hvit tømmerkjuke på granlåg nedkant Bindingsvannet. Foto: Ole J. Lønnve

Biofokus rapport 2021–032

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-017-5

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Bulk Park Enebakk AS, foretatt naturfaglige registreringer i forbindelse med en reguleringsplan i Enebakk kommune, gnr/bnr 91/1, 91/807, 91/808 og 91/884, hvor et «tilleggsareal» i planområdet må omreguleres til næring på ca. 5,6 daa. Takk til Wei Fang i Teknaconsult AS som har vært formidler av oppdraget og kontaktperson. Anders Thylén, Biofokus, har stått for gjennomlesning og faglige innspill.

Nesodden, 22.11.2021

Ole J. Lønnve

Sammendrag

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Bulk Park Enebakk AS foretatt naturfaglige registreringer i forbindelse med en reguleringsplan i Enebakk kommune, gnr/bnr 91/1, 91/807, 91/808 og 91/884, hvor et «tilleggsareal» i planområdet må omreguleres til næring på ca. 5,6 daa.

Vurderinger er gjort i henhold til Naturmangfoldloven § 8, 9 og 10.

En samlet vurdering konkluderer med at en begrenset utvidelse av planområdet slik det er skissert, neppe vil medføre en ytterligere vesentlig reduksjon av de biologiske kvalitetene i dette området.

Det ble imidlertid påvist potensielt verdifull gammel granskog i nedkant av tilleggsarealet mot Bindingsvannet. Denne skogen blir neppe berørt av en mindre utvidelse av planområdet. Det anbefales at det foretas en bedre kartlegging av disse, samt eventuelle andre potensielt interessante skogspartier langs Bindingsvannet.

Innhold

1	Innledning.....	6
1.1	Oppdrag og undersøkelsesområde.....	6
1.2	Naturforhold.....	6
2	Metode	8
2.1	Prosjektets produkter	8
2.2	Naturmangfoldloven	8
3	Resultater.....	10
4	Diskusjon.....	13
4.1	Vurdering og konsekvenser av tilleggsarealet	13
4.2	Vurdering opp mot Naturmangfoldloven	13
4.3	Konklusjon.....	14
5	Referanser	15

Tidligere registreringer

I følge Naturbase (Miljødirektoratet 2021) og Artskart (Artsdatabanken og GBIF-Norge 2021) er det ikke tidligere avgrenset noen naturtyper innenfor tilleggsarealet eller i nærheten av dette og det er ikke gjort funn av interessante artsforekomster. Det er heller ikke registrert noen interessante artsfunn innenfor eller i nærheten av tilleggsarealet. Imidlertid er det registrert edelkreps i Bindingsvannet. Edelkreps er oppført som truet (EN) på rødlista for 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Edelkreps eller andre limniske organismer i Bindingsvannet vil neppe bli spesielt berørt av eventuelle tiltak innenfor planområdet.

2 Metode

Feltarbeidet ble utført på dagtid den 4. november 2021. Naturverdier ble registrert, beskrevet og dokumentert med bilder. Naturbase (Miljødirektoratet 2021) og Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2021) ble sjekket for naturtyper og artsfunn. Vegetasjon er beskrevet iht. Natur i Norge (NiN) (ref). Eventuelle interessante artsfunn av betydning funnet under feltarbeidet ble registrert i en app tilpasset dette formålet (Biofokus FeltBAB), og deretter tilgjengeliggjort for Artskart.

2.1 Prosjektets produkter

Prosjektets produkter er en rapport med vurderinger basert på de funnene som er gjort under befaringen. Registrerte artsfunn er tilgjengeliggjort i Artskart.

2.2 Naturmangfoldloven

Vurderingene som er gjort, er iht. Naturmangfoldlovens § 8, 9 og 10. Klima- og miljødepartementet (2009) legger føringer for hvordan naturens mangfold skal hensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-10 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet, og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i Biofokus' rolle i planprosjektet.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

- Vitenskapelig kunnskap kan være vanskelig å definere, men Biofokus baserer sine vurderinger på bl.a. den norske rødlisten for truede arter (Henriksen og Hilmo 2015), rødlisten for truede naturtyper (Artsdatabanken 2018b), Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse i Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2019) og Miljødirektoratets oversikt over prioriterte og utvalgte naturtyper, informasjon om vilt, samt prioriterte arter i Naturbase (Miljødirektoratet 2019). I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.
- Biofokus kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskarts løsninger.
- Vi avgrenser og verdivurderer naturtyper i henhold til DN-håndbok 13 og/eller Miljødirektoratets nye metode for naturtypekartlegging basert på beskrivelsessystemet NiN.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger

en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

- Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde. Biofokus bruker derfor faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes. Vi angir i rapporten noe om usikkerheten knyttet til registreringene, og om denne usikkerheten er akseptabel eller ikke. Vi vil foreslå tilleggskartlegginger dersom usikkerheten er for stor.

§ 10. (Økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

- Biofokus bruker de samme kildene som nevnt under «kunnskapsgrunnlaget», og gjør overordnede vurderinger av forekomster, trusler og økologiske sammenhenger på landskapsnivå. Situasjonen i det aktuelle landskapet vurderes også i et regionalt og nasjonalt perspektiv.

3 Resultater

Tilleggsarealet utgjøres av et parti der skogen for det meste er hogd (Figur 2). Vegetasjonen er fattig, og utgjøres av dels blåbærskog (T4-C-1) og dels bærlyngsskog (T4-C-5) med tyttebær og røsslyng. Sannsynligvis har furu vært dominerende treslag med innslag av gran. Noe oppslag av bringebær finnes i partier. Et høyspenningsanlegg (kraftgate) utgjør yttergrensen av tilleggsarealet. Tilleggsarealet omfatter deler av en liten dalgang i sør der det går en liten bekk/sig. I tilknytning til denne kommer det inn noe mer fuktighetskrevenne vegetasjon med gress og litt vier. I øvre deler av dalgangen er det noen nærmest loddrette bergvegger, men disse vurderes til å ha en marginal funksjon for interessante moser og lavararter knyttet til åpne bergvegger (Figur 3). Bergarten er sur og strukturen til bergveggene er for ensformig og glatt.

I nedkant undersøkelsesområdet er det et parti med forholdsvis tett ungskog, men litt lenger nede mot Bindingsvannet, spesielt mot sørøst, er det partier med gammel grandominert barskog med enkelte kvaliteter som eldre trær og død ved (Figur 4 og 5). Her ble det også registrert en sparsom forekomst av lavarten gubbeskjegg. Gubbeskjegg er vurdert til nært truet (NT) på rødlista for 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). I tillegg ble det funnet enkelte signalarter på naturskog på enkelte granlæger, f.eks. vedsoppen granrustkjuke. Disse partiene vil imidlertid ikke bli direkte berørt av aktivitetene planlagt i tilknytning til tilleggsarealet eller resten av planområdet for øvrig.

Utløpet av bekken/siget ved Bindingsvannet ble undersøkt for om den kunne fungere som gytebekk for ørret (Figur 6). Det ble imidlertid raskt konstatert at denne bekken er alt for liten og med usikker vannføring, samt at bunnsubstratet nederst ved vannet ikke var egnet som gytesubstrat for ørret. Det er for øvrig uklart hvorvidt det forekommer ørret, eller hvor mye det er av den, i Bindingsvannet.

Figur 2: Parti fra tilleggsarealet til planområdet. Bildet er tatt fra sør. Rødt nettinggjerde angir grensen for eksisterende planområde. Arealet utgjøres for det meste av en hogstflate med fattig vegetasjon. Foto: Ole J. Lønnve.

Figur 3: Parti fra tilleggsarealet til planområdet i sør. Tilleggsarealet kan tenkes å berøre denne lille kløften/dalgangen. Bergveggene vurderes til å ha marginal betydning for biologisk mangfold. Kravstore mose- og lavarter ble ikke påvist, og bergarten er sur og dels glatt og homogen. Foto: Ole J. Lønnve.

Figur 4: I sørøst og nedenfor tilleggsarealet langs Bindingsvannet finnes partier med gammel grandominert skog forholdsvis rik på død ved. Skogen er flersjiktet og det ble gjort et par interessante artsfunn. Imidlertid vil ikke en utvidelse av planområdet berøre disse skogpartiene, men man bør være oppmerksom på dem. Foto: Ole J. Lønnve.

Figur 5: Gult polygon viser partier med gammel barskog som potensielt har biologiske kvaliteter. Skogen er ikke systematisk kartlagt og avgrensningen er derfor noe omtrentlig. Tilleggsarealet, slik det er skissert, vil ikke berøre dette.

Figur 6: Den lille bekken/vannsiget, som tilleggsarealet vil berøre, ved utløpet i Bindingsvannet. Bekken er svært liten og sannsynligvis er vanntilførselen ustabil. Bekken har neppe noen funksjon som gyte- eller oppvekstbekk for ørret i Bindingsvannet. Foto: Ole J. Lønnve.

4 Diskusjon

4.1 Vurdering av konsekvenser av tilleggsarealet

Det er vanskelig å se at en utvidelse av planområdet (planområdet dekker et areal på >200 daa) med et tilleggsareal på ca. 5,6 daa vil ha en ytterligere negativ konsekvens utover det som dette store utbyggingsprosjektet eventuelt allerede påfører området. Det ble heller ikke konstatert naturverdier av betydning innenfor tilleggsarealet.

4.2 Vurdering opp mot Naturmangfoldloven

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Spørsmålet er om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig godt i forkant til å beslutte en videre utvidelse av planområdet med ca. 5,6 daa? Denne undersøkelsen avdekket ingen viktige naturverdier innenfor disse 5,6 daa per i dag. Det er imidlertid vanskelig å vite hva som eventuelt har vært av naturverdier innenfor arealet, da dette for det meste var hogd, muligens dels pga. kraftgaten. Det ble heller ikke identifisert forhold her som vurderes dit hen at det krever en mer omfattende naturfaglig undersøkelse på et senere tidspunkt.

Kunnskapsgrunnlaget som en følge av denne undersøkelsen, vurderes derfor til tilfredsstillende.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget, vurderes naturkvalitetene i dette tilfellet til å være godt nok belyst. Føre-var-prinsippet trer derfor ikke inn her.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Her må den samlede belastningen vurderes, dvs. hva denne utvidelsen har å si sett i forhold til andre negative inngrep i området. Planområdet, som denne utvidelsen er en del av, er stort, og anleggsarbeidet var allerede godt i gang på befaringstidspunktet. Inngrepene og konsekvenser for naturen i området er i utgangspunktet allerede omfattende. Hva som eventuelt har vært av naturkvaliteter her, er ikke blitt forelagt, men skogen i området rundt er generelt fattig og for det meste sterkt påvirket av skogbruket. Fra tilgjengelige flyfoto kan man se en stor hogstflate i planområdet. Denne er relativt ny, og området var skogdekt for bare få år siden. Det er imidlertid vanskelig å vurdere de biologiske kvalitetene til denne skogen ut fra flybilder.

Påvirkningen dette tilleggsarealet vil ha på resterende arealer utenfor planområdet, vil sannsynligvis ikke være stor sammenlignet med det store inngrepet som allerede er gjort i området. Tilleggsarealet var dessuten allerede for det meste hogd, og eventuelle verdier var borte.

Bekken/siget som tilleggsarealet berører, har heller neppe noen viktig funksjon for eventuell ørret eller andre organismer i Bindingsvannet.

Den samlede belastningen på området som helhet er allerede svært omfattende, og en begrenset utvidelse vil derfor neppe ha noen større påvirkning fra eller til i dette tilfellet.

4.3 Konklusjon

Konklusjonen er at en begrenset utvidelse av planområdet slik det er skissert, neppe vil medføre en ytterligere vesentlig reduksjon av de biologiske kvalitetene dette området har eller har hatt. Eventuelle biologiske kvaliteter er allerede sterkt forringet av aktiviteten i planområdet og av den fremtidige infrastruktur som her skal etableres. I tillegg er mye av skogen i området rundt allerede sterkt forringet av skogsbruk med store hogstflater og granplantasjer.

Det er imidlertid viktig at partiene med gammel død-ved-rik skog i nedkant langs Bindingsvannet ikke blir berørt av en videre utvidelse av planområdet. Slik planene er skissert, vil neppe en utvidelse berøre disse partiene, men man bør være oppmerksom på dem. Disse skogspartiene er mangelfullt kartlagt, og det lå også utenfor mandatet av dette prosjektet å gjennomføre en helhetlig kartlegging av disse arealene, men det bør gjøres. Det anbefales derfor at det foretas en bedre kartlegging av disse, samt av eventuelle andre potensielt interessante skogspartier langs Bindingsvannet.

5 Referanser

Artsdatabanken og GBIF Norge. 2021. Artskart, internettportal for artssøk.

<http://artskart.artsdatabanken.no/>

Henriksen, S. og Hilmo, O., editors. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

<https://www.artsdatabanken.no/Rodliste>

Klima- og miljødepartementet. 2009. Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).
LOV-2009-06-19-100

Miljødirektoratet. 2021. Naturbase.

<https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

Biofokus

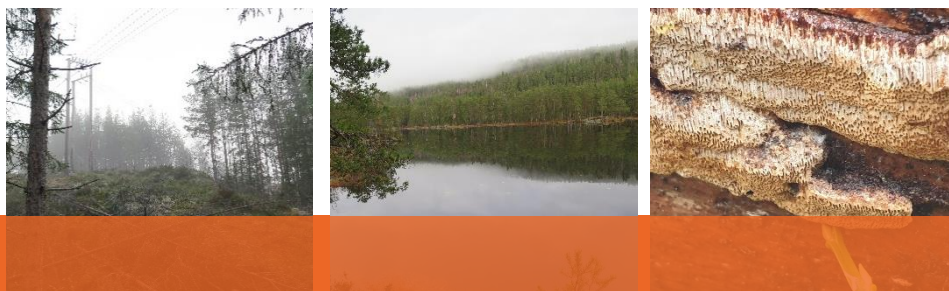
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2021–032
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-017-5

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no